

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
З КУРСУ «Історія України» 7-Б класу
на 2025-2026 н.р.

Створено на основі модельної навчальної програми «Історія України. 7-9 класи»

для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В. А., Худобець О. А.,
Черкас Б. В., Щупак І. Я.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)

№ з/п	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Дата		Ключові компетентності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
		ГР	7-Б		
Розділ І. Вступ. Виникнення і становлення Русі-України (7 год.)					Знаю: хронологічні межі Середньовіччя, час Великого розселення слов'ян, утворення Русі-України, діяльності перших князів/княгинь Русі-України; час виникнення Русі; дати договорів між Візантійською імперією та Руссю, повстання деревлян проти князя Ігоря, зовнішніх відносин княгині Ольги, князя Святослава Розумію: передумови утворення держави у слов'ян, які жили на теренах сучасної України; роль міста Києва у виникненні Русі; статус літописних князів середини IX–X ст. якочільників дружин русів; історичний портрет особистості як опис, що включає перелік ключових рис Умію: співвідносить історичні періоди європейського Середньовіччя і княжої доби в Україні, а саме: а) період становлення племінних князівств і союзів на українських теренах (V–IX ст.) – з добою раннього європейського Середньовіччя; (середина V ст. – кінець IX ст.); б) період існування Русі (IX–XIII ст.) – з добою
1	Вступ. Середні віки на теренах України		01.09	Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовами: доступно і переконливо висловлювати думки, використовувати виражальні можливості мови для опису подій минулого і сучасності Математична компетентність: оперувати цифровими даними, математичними поняттями для пізнання і пояснення минулого й сучасних суспільних подій, явищ і процесів, вміння вирішувати нескладні історичні задачі Уміння вчитися впродовж життя: знаходити й опрацьовувати джерела соціальної та історичної інформації; критично аналізувати й узагальнювати здобуті відомості й досвід Інформаційно-цифрова компетентність: Уміння використовувати цифрові технології для пошуку потрібної історичної та соціальної інформації, вміння укладати синхронізовану хронологічну таблицю щодо Руських князів/княгинь IX – X ст., знаходити різницю між легендами та історією. Компетентності у природничих науках і технологіях: пояснювати та оцінювати вплив природного середовища	
2	Велике розселення слов'ян. Господарство та суспільство слов'ян		08.09		
3	Сусіди східних слов'ян		15.09		
4	Утворення держави Русі-України		22.09		
5	Перші князі Ольга, Святослав. Русь-Україна і держави середньовіччя Європи та Азії		29.09		
6	Зовнішня політика Русі		06.10		
7	Узагальнення знань за розділом «Вступ. Виникнення і становлення України- Русі»		13.10		

8	Підсумкова робота ГРІ за темою «Вступ. Виникнення і становлення України- Русі»	ГР1	20.10	на життя людини в часи утворення середньовічних держав; розкривати зміст та вплив	
---	---	------------	-------	---	--

				природногеографічних умов на суспільство та господарство східних слов'ян	зрілого Середньовіччя (X–XIII ст.); в) період руських князівств XIII–XVI ст.) – з добою пізнього Середньовіччя (XIV–XV ст.); упорядковує у визначений спосіб хронологічну інформацію про історичні події й процеси у межах розділу; виявляє чинники, що впливали на державотворчі процеси доби становлення Русі-України, піднесення Києва, та історичні, природні умови розвитку держави; визначає та зіставляє наміри та результати діяльності перших князів Русі-України; висловлює обґрунтовані судження щодо їх ролі в минулому; показати на карті території розселення літописних слов'янських племен на теренах сучасної України, напрямки походів руських князів/княгині середини IX–X ст.; схарактеризувати спосіб життя слов'ян, які жили на теренах сучасної України
Розділ II. Русь-Україна наприкінці X – у першій половині XI ст. (6 год.)					
9	Русь за Володимира Великого Упровадження християнства		03.11	Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовами: критичне сприймання інформації історичного та суспільно-політичного характеру; доступно та переконливо виражати власні думки. Інформаційно-цифрова компетентність: уміння: використовувати цифрові технології для пошуку потрібної історичної та соціальної інформації, позначати на контурній карті напрямки походів руських князів X – XI ст. Обізнаність та самовираження у сфері культури: уміння: образно мислити та уявляти, використовувати мистецькі артефакти для пізнання минулого, осмислювати твори мистецтва в	Знаю: територіальні межі Русі-України наприкінці X – першій половині XI ст.; факти діяльності Володимира Великого, Ярослава Мудрого; час хрещення Володимира Великого Розумію: суспільну роль різних верств населення Русі-України; зміст термінів, понять і назв «князь», «вотчина», «графіті», «ікона», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «язичництво», «християнство», «реформа», «шлюбна дипломатія», «Руська правда», «митрополія», «централізована монархія–імперія». Умію: розташувати в хронологічній послідовності відомості про правління князів
10	Русь-Україна за Ярослава Мудрого. «Руська правда»		10.11		
11	Політичний устрій та суспільне жжиття.		17.11		
12	Господарське та повсякдене життя Русі.		24.11		
13	Культура Русі-України X – пол. XIc. ст.		01.12		

--	--	--	--	--	--

	Писемність та освіта в Русі за доби розквіту			історичному контексті; визначати роль і вплив християнської релігії та церкви в житті руського суспільства Математична компетентність: перетворювати джерельну інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема тощо); будувати логічні ланцюжки подій, обирати раціональні способи пояснення подій минулого Соціальна та громадянська компетентності: працювати в групі, досягати порозуміння та налагоджувати співпрацю, використовуючи власний і чужий, зокрема взятий з історії, досвід	Володимира Святославовича (Великого) та Ярослава Володимировича (Мудрого), хрещення Русі та розбудову Київської митрополії, боротьбу русів із печенігами, започаткування кодифікації руського звичаєвого права; визначати передумови, причини, розрізняє результати і наслідки історичних подій, явищ, процесів у межах розділу Міжпредметні зв'язки: — 7 клас. Образотворче мистецтво. Розділ: Мистецтво: діалог традицій і новаторства. Тема: Мистецтво в нашому житті (Учень/учениця усвідомлює необхідність збереження пам'яток архітектури як художнього надбання людства); — 7 клас. Українська мова. Розділ: Дієслово. Тема: Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль (Учень/учениця складає допис, есе про значення родинних традицій у житті людини). Знаю: територіальні межі Київського, Переяславського, Чернігівського, князівств у другій половині XI – першій половині XIII ст., а також половецьких земель; дату Любецького з'їзду князів, правління тріумвірату Ярославичів, Володимира Мономаха, Мстислава Володимировича, Ярослава Осмомисла, першої писемної згадки назви «Україна» в писемних джерелах. Розумію: передумови, причини, сутність поліцентричної Русі-України, правління наступників Ярослава Володимировича Умію: розташувати в хронологічній послідовності основні відомості про події Київського, Чернігівського, Переяславського
14	Мистецтво Руси за доби розквіту.		08.12		
15	Узагальнення знань за розділом 2 «Русь-Україна наприкінці X- у першій половині XI ст».		15.12		
16	Підсумкова робота ГР2 за темою «Русь-Україна наприкінці X- у першій половині XI ст».	ГР2	22.12		
Розділ III. Русь-Україна у другій половині XI – першій половині XIII ст. (7 год.)					
17	Політична роздробленість Русі-України. Русь-Україна за правління Ярославичів			Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовами: критичне сприймання інформації історичного та суспільно-політичного характеру; доступно та переконливо виражати власні думки. Інформаційно-цифрова компетентність: Уміння: використовувати цифрові технології для пошуку потрібної історичної та соціальної інформації, позначати на контурній карті територіальні межі князівств періоду поліцентричної Русі-України та половецькі землі Обізнаність та самовираження у сфері культури: уміння: образно мислити та уявляти, використовувати мистецькі артефакти для пізнання минулого, осмислювати твори мистецтва в історичному контексті; визначати роль і вплив Візантійської культури на культуру Русі-України Математична компетентність: перетворювати джерельну інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема тощо); будувати логічні ланцюжки подій, обирати	
18	Любецький з'їзд князів. Володимир Мономах				
19	Політичний та соціально-економічний розвиток Київського, Переяславського та Чернігівського князівств в середині XII – першій половині XIII ст.				
20	Галицьке та Волинське князівства в другій половині XII ст. Відносини руських князівств із сусідами. Крим				
21	Культура Русі-України в другій половині XI – першій половині XIII ст.				
22	Узагальнення знань за розділом 3 «Русь-Україна з X по XIII ст.»				

23	<i>Підсумкова робота ГРЗ за темою</i>	ГРЗ		раціональні способи пояснення подій минулого Соціальна та громадянська компетентності:	
----	---------------------------------------	------------	--	--	--

				працювати в групі, досягати порозуміння та налагоджувати співпрацю, використовуючи власний і чужий, зокрема взятий з історії, досвід	князівств у другій половині XI – першій половині XIII ст.; характеризувати відносини Русі-України з сусідніми народами і державами; зіставляти наміри та результати діяльності історичних діячів (на прикладі Ізяслава, Святослава, Всеволодовича Ярославичів, Володимира Мономаха, Мстислава Володимировича, Ярослава Осмомисла) Міжпредметні зв'язки: — 7 клас. Зарубіжна література. Розділ: Билини і балади. Тема: Билина як жанр. Поетичне відображення історії Київської Русі в билинах (Учень/учениця поважає загальнолюдські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні). Знаю: час входження руських земель до складу різних держав, утворення Кримського ханства і його підпорядкування Османській імперії; дати битви біля річки Сині Води, Кревської, Городельської уній, Луцького з'їзду князів, території русько-українських земель у складі різних держав; соціальний склад населення русько-українських земель; факти діяльності Ольгерда, Вітовта, Свидригайла, Костянтина Івановича Острозького, Юрія Котермака (Дрогобича), Хаджі І Герая; Розумію: поняття «еліта», «магдебурзьке право», «магнат», «персональна унія», «самоврядування», «султан», «унія», «шляхта»; інкорпорацію (включення) руських земель до складу сусідніх держав як династичне
Розділ IV. Волинсько-Галицьке князівство («держава Романовичів») (7 год.)					
24	Утворення Волинсько-Галицького князівства («держави Романовичів»)				
25	Монгольська навала. Створення улусу Джучі (Золотої Орди)				
26	Коронація Данила. Внутрішня та зовнішня політика Данила Романовича				
27	Волинсько-Галицька держава за наступників Данила				
28	Культура Волинсько-Галицького князівства («держави Романовичів»)				
29	Узагальнення знань за розділом 4 «Волинсько-Галицьке князівство («держава Романовичів»)»				
30	Підсумкова робота ГР1 за темою «Волинсько-Галицьке князівство («держава Романовичів»)»	ГР1			
Розділ V. Руські землі у складі східноєвропейських держав XIV–XV ст. Кримське ханство (7 год.)					
31	Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. і українські території.			Ініціативність і підприємливість: генерувати нові ідеї, оцінювати переваги і ризики, вести перемовини, працювати самостійно і в групі;	

	Галичина та Західне Поділля в складі Польського королівства			планувати, організовувати, реалізовувати індивідуальні чи командні проекти (зокрема дослідницько-пошукового характеру)	успадкування та/або територіальні здобутки, процес формування уявлень про окремішність русько-української спільноти; специфіку станової держави та роль у ній шляхти; вплив європейських країн на культуру населення русько-українських земель; передумови утворення незалежного Кримського ханства і встановлення над ним протекторату Османської імперії. Розумію: взаємопов'язаність і взаємозалежність процесів господарського, соціального, політичного і культурного життя русько-українського, візантійського і європейських суспільств; важливість заходів щодо збереження і популяризації пам'яток історії, культури та туристичних об'єктів і бере участь у таких заходах
32	Українські землі у складі Угорщини, Молдови (Русо-Валахії), Османської імперії			Соціальна та громадянська компетентності: працювати в групі, досягати порозуміння та налагоджувати співпрацю, використовуючи власний і чужий, зокрема взятий з історії, досвід; Уміння вчитися впродовж життя: аналізувати процес власного навчання, відстежувати зміни у сприйнятті інформації; знаходити й опрацьовувати джерела соціальної та історичної інформації	
33	Держава Феодоро. Кримське ханство			Соціальна та громадянська компетентності: працювати в групі, досягати порозуміння та налагоджувати співпрацю, використовуючи власний і чужий, зокрема взятий з історії, досвід, знаходити особливості державних устроїв інших країн	
34	Суспільне і церковне життя на теренах України в XIV–XV ст. Господарський і соціальний розвиток. Міста, магдебурзьке право			Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовами: доступно і переконливо висловлювати думки, використовувати виражальні можливості мови для опису подій минулого і сучасності	
35	Розвиток української культури в XIV–XV ст.			Математична компетентність: використовувати статистичні матеріали у вивченні історії, розраховувати математичні задачі	
36	Узагальнення знань за розділом 5 «Руські землі у складі сусідніх держав. Кримське ханство.»			компетентності у природничих науках і технологіях: пояснювати та оцінювати вплив природного середовища на життя та сільське господарство 14 століття	
37	Підсумкова робота ГР2 за темою «Руські землі у складі сусідніх держав. Кримське ханство.»	ГР2		Інформаційно-цифрова компетентність: виявляти маніпуляції інформацією соціального та історичного змісту під час аналізу повідомлень електронних медіа, знаходити у вільному доступі інформацію щодо утворення нових держав та суспільний устрій в цих державах. Ініціативність і підприємливість: генерувати нові ідеї, оцінювати переваги і ризики, вести перемовини, працювати самостійно і в групі; планувати, організовувати, реалізовувати	

				індивідуальні чи командні проекти (зокрема дослідницько-пошукового характеру)
Узагальнення до курсу. Історія Русі-України в контексті епохи середніх віків (1 год.)				
38	Історія Русі-України в контексті епохи середніх віків. Здобутки середньовічного русько-українського суспільства. Особливості суспільного життя Русі-України. Внесок Русі-України у формування європейської цивілізації			Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовами: доступно і переконливо висловлювати думки, використовувати виражальні можливості мови для опису подій минулого і сучасності, вести аргументовану дискусію на відповідну тематику Математична компетентність: оперувати цифровими даними, математичними поняттями для пізнання і пояснення минулого й сучасних суспільних подій, явищ і процесів; перетворювати джерельну інформацію з однієї форми в іншу Компетентності у природничих науках і технологіях: розкривати зміст і значення господарських, промислових, наукових і науково-технічних революцій, вплив на суспільне життя технологій, технічних винаходів і наукових теорій. Інформаційно-цифрова компетентність: використовувати цифрові технології для пошуку потрібної історичної та соціальної інформації, її нагромадження, перевірки і впорядкування; створювати вербальні й візуальні (графіки, діаграми, фільми) тексти, вміння складати хронологічну таблицю та робити логічні висновки Уміння вчитися впродовж життя: знаходити й опрацьовувати джерела соціальної та історичної інформації; критично аналізувати й узагальнювати здобуті відомості й досвід